

Pacte per un nou projecte de Barcelona

1. Introducció. Per què parlem de Barcelona?

La SEBAP ha tingut des de sempre una clara vocació de servei al país. Des del seu naixement, ha impulsat innumbrables iniciatives en el camp social i econòmic i s'ha preocupat constantment sobre l'evolució de la societat i els seus reptes.

Els darrers anys, la SEBAP s'ha pronunciat sobre com es podien superar la crisi econòmica i els seus efectes socials, i sobre les transformacions en la política global, a Europa, Espanya i, en especial, a Catalunya.

El nostre país té actius importants per poder superar els problemes del present i encarar amb ambició el seu futur social, econòmic i polític, i el seu paper a Espanya, Europa i al món. **Un dels principals actius és la seva capital, Barcelona.**

2. L'èxit de Barcelona ha estat el seu projecte

Segons dades del Banc Mundial, l'any 1960 el 33,6% de la població mundial vivia en ciutats. Avui, aquesta taxa voreja el 55%. En un món que s'urbanitza de forma accelerada, una forma d'analitzar una ciutat és veure-la com la suma de dos grans factors: el que ve donat pel **llegat** de la història i allò que hom construeix i transforma de forma col·lectiva a través d'un **projecte**.

La vivència satisfactòria per part dels ciutadans de Barcelona i la percepció mundial com a una ciutat global interessant són, en part, fruits d'un llegat que ve de lluny. Però sobretot es deu **al projecte democràtic de transformació dels darrers 40 anys.**

Projecte d'ambició i visió de futur a mig i llarg termini, basat en la cultura i la pràctica del pacte entre els diferents agents socials i institucionals, amb un **lideratge públic concertat amb la societat.**

3. Dels Jocs Olímpics a la superació de la crisi

L'esperit de pacte, col·laboració, consens i coparticipació que va presidir tot allò referent als Jocs Olímpics en va fer possible l'èxit. Tan important com el que es va fer va ser el com es va fer. A més de la transformació urbana, el mundialment reconegut "Model Barcelona" és una concepció del lideratge compartit.

Per afrontar els reptes de futur i bastir un projecte que faci novament realitat els somnis i els anhels de les actuals generacions **cal forjar de nou un gran pacte com a base d'un nou projecte de i per a Barcelona.**

4. Les grans oportunitats i els grans reptes de futur

Durant els darrers mesos, la reflexió sobre el què cal fer des de Barcelona i per a Barcelona ha estat intensa: documents, seminaris i conferències sobre la ciutat. És la demostració que la població no és indiferent però també que Barcelona es troba en un moment decisiu per dibuixar el seu futur.

Barcelona es troba ben posicionada pel que fa a la connectivitat digital com ho demostra el fet d'acollir el Mobile Word Congress. No obstant, altres indicadors mostren que els reptes de futur són considerables. La sostenibilitat ambiental i la internacionalització, entre d'altres, són aspectes a millorar. Pel que fa la sostenibilitat ambiental, per exemple, seria desitjable un augment de la inversió pública, però també una millora en la gestió dels recursos. Respecte a la internacionalització, cal potenciar encara més la marca Barcelona per dinamitzar la globalitat de la ciutat.

4.1. Demografia

Interculturalitat

Una ciutat on només la meitat dels seus ciutadans (51%) són autòctons suggereix que moltes persones la consideren un lloc amb oportunitats. La diversitat d'orígens enriqueix culturalment l'entorn i estimula un major dinamisme, però al mateix temps introdueix tensions que necessiten atenció.

Barcelona ha passat de tenir, l'any 2001, un 8% de la seva població nascuda a l'estranger, a tenir-ne, l'any 2017, un 24%. L'absència de conflictes amb els nouvinguts dona la mesura del caràcter inclusiu de la societat barcelonesa, i del caràcter acollidor i convivencial que caracteritza la ciutat.

Però, a la vegada, posa de manifest la necessitat de seguir treballant en polítiques socials que ajudin a mantenir i millorar la cohesió social entre tots els ciutadans de Barcelona.

Envel·liment de la població

L'elevada taxa d'esperança de vida a Barcelona (80,8 anys en homes i 86,6 en dones) és sens dubte un èxit social que alhora planteja un nou repte: l'adaptació de la ciutat com a espai per a un envelliment digne i actiu, i poder adoptar polítiques adequades per al tractament de la dependència.

El fenomen de l'envelliment és generalitzat, tot i que en alguns districtes de la ciutat és més acusat que en d'altres. Així, la població de més de 65 anys i més supera la infantil a tots els districtes. El pes de la població de 65 anys és de 21,5% al conjunt de la ciutat. A 8 dels seus 73 barris hi ha més població infantil que gent gran i a 25 dels 73 hi ha més del doble de població gran que de població infantil.

Per tant, **cal desenvolupar mesures que contribueixin a l'envelliment actiu de les persones**, és a dir, acompanyar la gent gran en el seu procés vital tenint en compte diversos aspectes com la salut, els vincles relacionals, el grau d'educació o l'experiència.

4.2. Economia

Mercat de treball

Les xifres mostren que s'ha activat la generació de llocs de treball: el nombre d'afiliats a la Seguretat Social a Barcelona es va situar en 672.762 en el primer trimestre de 2018, gairebé 82.000 persones per sobre dels 590.832 afiliats del 1T 2013 (quan va tocar fons). La recuperació de l'ocupació ha permès que la taxa d'atur seguís una trajectòria descendent fins a situar-se en el 10,2% en el 1T 2018. Malgrat aquesta millora, segons el baròmetre del Centre d'Investigacions Sociològiques, l'atur encapçala amb diferència el rànquing de les principals preocupacions a les quals s'enfronta la població.

D'altra banda, no només l'atur, sinó també la qualitat de l'ocupació ha esdevingut un tema central entre les preocupacions de la ciutadania. Per tant, tota estratègia econòmica d'escala metropolitana hauria d'impulsar els sectors capaços de generar treball de qualitat.

Foment de la creació i creixement empresarial

El teixit empresarial es caracteritza per una gran fragmentació, amb una prevalença evident d'empreses petites i de microempreses i, en contrapartida, amb un nombre reduït de companyies de grans dimensions. Tot fa pensar que la menor dimensió de l'empresa mitjana deriva tant de rigideses i d'obstacles en l'entorn institucional i de mercat en què operen les empreses –que en dificulta el creixement–, com de factors socials i culturals més amplis que limiten, d'entrada, l'horitzó de molts projectes empresarials. **Passar de ser un bon espai de creació d'empreses a ser-ho també per al creixement** de les empreses és sens dubte una bona estratègia per millorar el mercat de treball.

Gestió del turisme

L'any 2017 van visitar la ciutat gairebé nou milions de turistes, els quals van fer prop de vint milions de pernoctacions. Donat, doncs, que el turisme és i seguirà sent un sector molt rellevant de l'economia de Barcelona, és imprescindible fer-ne una bona gestió, per maximitzar-ne els efectes positius per a la ciutat en totes les dimensions i limitar-ne els perniciosos.

Encara que, en els últims anys, el sector hotelier ha fet un important esforç inversor en la renovació d'instal·lacions i en la modernització de la planta hotelera per **reorientar l'oferta cap als segments de demanda amb més capacitat adquisitiva**, cal impulsar mesures que ajudin a millorar els nivells de qualitat de l'oferta turística.

4.3. Habitatge

Des de l'esclat de la crisi de 2008, la baixada dels preus de l'immobiliari residencial i dels tipus d'interès va absorbir el descens de les rendes familiars afavorint una millora de les ràtios d'accessibilitat a l'habitatge en propietat.

No obstant, el repunt a l'alça que han registrat els preus durant el darrer trienni ha frenat aquella millora. A més, durant la major part de 2017, tant els preus de compravenda com la renda mitjana han continuat creixent a una taxa similar a la d'un any abans. Els tipus d'interès pràcticament han esgotat el seu recorregut a la baixa i, tot i que no s'espera un repunt significatiu ni immediat del preu del diner, el mercat immobiliari a Barcelona encara un nou període d'enduriment de les condicions d'accessibilitat a un habitatge en propietat.

Pel que fa al lloguer, els indicadors mostren un increment significatiu del preu mitjà a la ciutat de Barcelona, fet que es trasllada a un increment de l'esforç d'accés a l'habitatge de lloguer.

4.4. Recerca

L'observació de la realitat demostra que la inversió en R+D+i genera profit econòmic, llocs de treball i un ventall enorme de beneficis per al conjunt de la societat. No obstant, la partida del pressupost de l'Ajuntament de Barcelona el 2018 dedicat a la Investigació, desenvolupament i innovació és molt limitada, d'1,9 milions d'euros (un 0,01% del total del seu pressupost).

Dit això, no es tracta només de disposar de més recursos econòmics, sens dubte imprescindibles, sinó de ser capaços d'adaptar l'actitud dels individus i la cultura de les organitzacions als temps que vivim: el sector públic i el privat no són parts contraposades, sinó socis necessaris en la recerca d'un interès comú. L'esforç per impulsar la recerca s'ha d'abordar amb la participació de tota la societat.

4.5. Cultura

La cultura desenvolupa un paper molt important per construir i consolidar les bases de la cohesió i inclusió socials i el benestar individual i col·lectiu. En l'àmbit individual, la participació cultural augmenta la creativitat i la felicitat, millora la salut i afavoreix el creixement personal. De la mateixa manera, la cultura contribueix a la construcció de societats plurals, reflexives i inclusives, així com al creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Així, a més de l'aportació directa al creixement i a l'ocupació, destaquen els efectes positius que té en l'educació, la innovació social i els processos de transformació urbana.

En aquest sentit, seria molt útil que la ciutat de Barcelona apostés per dur a terme **avaluacions rigoroses per identificar quin tipus d'activitats culturals afavoreixen en major grau el benestar** de la població. Aquests estudis permetrien encaminar l'oferta cultural cap a aquelles àrees més fructíferes.

4.6. Impulsar les competències de Barcelona

Impuls de competències que afecten el funcionament de la pròpia ciutat

Seria desitjable dotar de molt més contingut polític el Govern de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB). Així, la llei de l'AMB del 2010, aprovada per unanimitat pel Parlament de Catalunya, atorga un ampli camp de noves competències que poden tenir cada cop més un enfocament i una aplicació metropolitana, però cal dotar-la de més protagonisme. L'habitatge, la promoció econòmica, la cultura, el turisme són camps que es poden sumar a les tradicionals polítiques metropolitanes.

Impuls de competències que poden donar a la ciutat una visió més internacional

En aquest àmbit, és imprescindible fer un seguiment exhaustiu de totes les oportunitats que vagin sorgint per postular Barcelona com a nucli d'alguna iniciativa pionera a nivell europeu o internacional. Barcelona disposa d'avantatges logístiques i tecnològiques molt rellevants que poden ajudar a guanyar posicions en aquest terreny. En concret, pot ocupar una presència molt activa dins d'Europa per defensar el paper de la Mediterrània com a espai de trobada amb Àfrica, oferint propostes reflexionades de com encarar les dificultats que planteja la immigració. Així mateix, per les seves característiques de dimensió i diversitat, també té la capacitat d'assumir un paper de lideratge internacional en l'impuls de les polítiques urbanes del futur.

5. Un nou pacte per a un projecte renovat

L'apartat anterior descriu alguns exemples d'objectius ambiciosos però abordables durant els anys vinents per part de Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Com totes les ciutats modernes, Barcelona té reptes importants en l'horitzó. Singularment, el de forjar una Barcelona cohesionada, amb un projecte en comú, orientada als grans desafiaments socials, mediambientals i econòmics que tenim al davant. I fer front a aquest repte passa per un gran pacte de ciutat per impulsar un projecte renovat. Un projecte per impulsar i enfortir Barcelona com a ciutat, com a capital de Catalunya i com a àrea metropolitana.

El mapa polític està fragmentat: polarització entorn a la relació entre Catalunya i Espanya, polarització social i territorial com a efecte de la crisi econòmica i dinàmiques del sistema, societat més complexa i diversa en totes les dimensions. En els darrers anys, això s'ha traduït en poques "propostes d'acord" aprovades pel Plenari Municipal. També ha dificultat l'aprovació dels Pressupostos i ha posat en l'oblit el Programa d'actuació Municipal (PAM).

Està clar que el moment actual posa de manifest la dificultat per a un gran pacte polític a nivell de país. Però sí que hauria de ser possible fer un gran pacte al voltant de la Barcelona que volem per als pròxims anys.

A l'entendre de la SEBAP hi ha factors que poden ajudar a **recobrar la cultura del pacte**.

En primer lloc, **s'han viscut els costos dels desacords** i això ha de servir per fer reflexionar totes les parts de la necessitat de treballar per evitar novament aquestes situacions. Cal que es prioritzin els interessos concrets de Barcelona i dels seus ciutadans.

En segon lloc, diferents corrents polítics ja han governat la ciutat i, per tant, **Barcelona ha viscut amb normalitat l'alternança política**. Aquest fet facilita que tothom hagi comprovat les dificultats que plantegen la resolució de certs problemes i que no hi ha fórmules "màgiques" i senzilles de resolució. Ara ja tots saben que la gestió del turisme en una ciutat densa i molt atractiva, o la lluita pel dret a l'habitatge en un mercat global, no és fàcil ni es pot fer sol. Requereix de valentia, capacitat d'innovació i, sobretot, de pacte de ciutat.

S'ha d'estar disposat a pactar amb els que pensen diferent. Barcelona necessita generar un nou projecte compartit, a partir d'una nova realitat de la ciutat, per conquerir totes les immenses oportunitats que té a l'abast i fer front els nous problemes de les barcelonines i els barcelonins. Aquest pacte precisa d'un lideratge polític. La SEBAP aposta per generar en la ciutadania aquesta cultura del pacte i del compromís renovat amb la ciutat. Lideratge públic i compromís de la societat: la fórmula amb la que sempre Barcelona ha triomfat i ha estat respectada i admirada.

La SEBAP invita a reflexionar sobre aquesta proposta, conscient de les seves dificultats però també de la seva conveniència i necessitat. És una proposta adreçada no exclusivament al món polític, sinó també al món social, cívic, professional. Perquè, en definitiva, Barcelona ha d'ésser un projecte de tots.